

ივერი

რედაქტორი: ნიკოლოზი ქუჩია, ში.
ტფილისი.
გაზეთის დასაბარებლად და განცხადებებთან დასაბეჭდად უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-კითხვა გაივარცხნოს საზოგადოების კანცელარიის ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 16 კაპ., მეორეზე 3 კაპ.
„ივერი“ ტელეფონი № 227

გაზეთი ღირს:

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12 . . .	10 —	6 . . .	6 —
11 . . .	9 50	5 . . .	5 50
10 . . .	8 75	4 . . .	4 75
9 . . .	8 —	3 . . .	3 50
8 . . .	7 25	2 . . .	2 75
7 . . .	6 50	1 . . .	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

„ივერი“ ტელეფონი № 227

ამ ნომერთან ერთად „ივერი“-ს ხელის-მომწერთ ეგზავნებათ უსასყიდლოდ ბ. ე. ვალდერ სვანისაგან პროფესორის ბ. ა. კოსტინევის წერილი, მოსაზრებანი ურემის ვენახების გაზოზიერების შესახებ.

ბირველი კერძო სამკურნალო ექიმის ნავასარდიანისა
(კვიპაში, ვორანოვის ძეგლის პირდაპირ)
ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.
დილაობით:
ბ. ა. ნავასარდიანი, 11—12 საათ-სადოსტაქარო, ვენერიული (სიფილი-სი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.
ე. მ. ჩაქვანი, 9—10 საათ. სნეულტბანი: შინაგანი, თვალისა და ნერვებისა.
მკურნალი-ქალი. ა. ი. რუდენკო. 10¹/₂—11¹/₂ საათ. ქალთა სენით და ბავშვების ავადმყოფ. მსურველთ ყველის აუტრის.
ზ. ი. ბაბანსაიანი. — დილის 11¹/₂—12 ს. ქალთა სენით ავადმყოფებს.
ა. ბ. კარაბეგია. 1—1¹/₂ საათ. შინაგანი და ბავშვებისა.
ა. გ. გურგო. 1¹/₂—2¹/₂ ს. შინაგანი, და საშარდეს ავადმყოფობის. ყურის, ყელის და ცხვირის ავად-მყოფ.

სადამოაობით:
გ. მ. მახვალაძე. — 6—7 საათ. შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფ-ნერვებისა და კანის სნეულებ.
ბ. ა. ნავასარდიანი—6¹/₂—7 საათ.
ტ. ი. რუდენკო—სამკურნალოში გამოიკვლევს ქიმიურად და მიკროსკოპულად შარდეს, ნახილს, რჩევა-დარბებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; დარბითათვის უფა-

ფელეტონი
წერილები ინგლისიდან
(საკუთარს კორესპონდენტის)
ინგლისელი დიდ ყურადღებას აქცევენ ყველა გაჭირვებულთა და დარღობილთა. — ურუნალ-გაზეთები და მათი კორესპონდენტები. — მიტინგი ინგლის-ამერიკის კავშირისათვის.

ინგლისის ერის ყველა წოდების კაცთა ერთი თვისება ხასიათისა ყოველთვის მაკვირვებდა. ადამიანის გაჭირვება ყოველთვის აწუხებს ინგლისელს, სულ ერთია თვისის ტომისა იქნება იგი, თუ უცხოელი. ინგლისელი რომ მუდამ დაეხმარება ხოლმე ზღვაში დაღუპულთა ცოლ-შვილს ან სხვა რამ მოულოდნელ შემთხვევით დაზარალებულთა, ამას ლაპარაკი აღარ უნდა. მუშების გაფიცვის დროს, ყველა წოდების კაცსა და თვით ბურჟუასაც-ი თვისის მოვალეობად მიიჩნია დაეხმაროს უსაქმოდ დარჩენილის მუშა-კაცის ცოლ-შვილს. მაგალითად, 1893 წელს,

სოფ. ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.
დირექტორი სამკურნალო დაქვანა მედიცინისა ნავასარდიანი.
Первая частная лечебница Д-ра Навасардиана.
Тифлиси, противъ памяти. Воронцова. (7)

პკისრულოზ
ბაქსაციას და დაფასებას ტყეებისა, დაფასებას სოფლის მშლის წარმოებისა,
კლანთის აღივს და ნიველი-რომპსს.
ალექსანდრე ბრიგორის ძე სენაქოვი. დაბარატორიის ქუჩა, სახლი № 26.
ტელეფონი № 567.
(50—80—50).

ახალი ამბავი
რაღვანაც ბევრი მსურველი აღმოჩნდა ელექტრონით ქალაქის ქუჩების განათების იჯარით აღებისა და ითხოვეს, უფრო მეტი ვადა მოგვეცით პირობების წარმოდგენისათვის, ამიტომ ქალაქის გამგეობამ ვადა მისცა 17 აგვისტომდე.
ქალაქის გამგეობის კრებამ გადასწყვიტა დააყენოს მუშები ქალაქის სახლების წინა ქუჩებისა და მოედნების დასაგეგმად. ქორებისა და სხვა საგნების დასაგეგმად უნდა იწყობოდეს დილით და 8 საათამდე გათავებული იყოს.

როდესაც ქვის ნახშირის მადნების მუშები გაიფიცნენ, კოპრატორულ საზოგადოებათა და მუშებმა შექრიბეს 800.000 მანათი. ამავე დროს წარჩინებულ წოდებისა და ბურჟუაზიის ქალებმა გამართეს უფასო სასადლოები და მთელ სამ თვეს პურს აქმევენ მუშების ცოლ-შვილს. ხოლო გაზეთებმა და მათ შორის „Daily Chronicle“ — მაგაროვც 300.000 მანათი. იგივე მოხდა ამ ორის წლის წინად, მუშებმა რომ წინააღმდეგობა გაუწიეს ლორდს პენერბტონს, ხოლო შარშან რომ მუშები გაიფიცნენ, გაცილებით უფრო ბევრი შემოწირულება შეგროვდა.
მაგრამ მე მართო ის არ მაკვირვებს, რომ ინგლისელი თავის მოძმეს ეხმარება, თუმცა ფრანგთა, გერმანელთა და სხვა ხალხთა შორის ამასაც არა ვხედავთ. ეს კიდევ ისე საოცარი არ არის. საოცარი და საკვირველი ის არის, რომ ინგლისელები დიდს ყურადღებას აქცევენ სხვა ტომის გაჭირვებულს ხალხს. ოსმალეთში რომ სომხებსა ჰხოცავდნენ და მთელს ევროპას ამხედ წა-

* იმავე კრებამ განიხილა მოწერილობა ტფილისის პოლიციისტიერისა, რომელიც ქალაქის გამგეობას ატყობინებს—განკარგულება მოვახდინე, რომ აღეკანდრეს ბაღში უსაქმო ხალხი არ იკრიბებოდესო და ამასთანვე სთხოვა გაგეობას სხვა ადგილი დამისახელეთ, სად შეუძლიან შეიკრიბოს ხალხე ადგილის მძებნელი ხალხიო. ამ საქმის გადაწყვეტა ქალაქის გამგეობამ დაავალა თავის წევრს თ. ა. მ. არლუთინსკი-დოლოგორუკს.
* ამას წინად ტფილისის გაზეთებში ეწერა, რომ აქ ჩამოვიდა ჩილის (ამერიკაშია) მთავრობის წარმომადგენელი ვალერ სვანი, რომელიც სტილიობს გაავრცელის საქართველოში ჩილის გვარჯილიო. ვალერ სვანმა მიჰპართა კავკასიის საიმპერატორო სამეურნეო საზოგადოებას და სთხოვა, გამოსცადეთ ეს გვარჯილი როგორი გამოდგება ვენახების ნიადაგის გაზოზიერებისათვისაო. გარდა ამისა, იმავე ბ-ნ ვალერ სვანმა დაურთო ზოგიერთ რუსულ გაზეთებს ხელის მოშერთ პროფესორის კოსტინევის წერილი „მოსაზრებანი ურემის ვენახების ნიადაგის გაზოზიერების შესახებ“. ესლა ეს წერილი ქართულად გადუთარგმნიებია და ურიგებს ქართულ გაზეთების ხელის-მომწერთაც. ვიდრე ვენახების ნიადაგის გაზოზიერებისათვის ვინმე იხმარდეს ამ გვარჯილას, საჭიროა ჯერ გამოსცადოს, რადგანაც შესაძლებელია, რომ რაც ურემის ვენახებისათვის მარგებელია, ჩვენის ვენახებისთვის არ გამოდგეს.
* მსურველმა ბ-ნმა იანოვიქიმ ნება დართო მასწავლებელ-ქალს ლიუდმილა პავლოვსკიას ტფილისში მე-

რობიც არ შეუხრია, ინგლისელებმა ათი ათასობით შეაგროვეს ფული და მართო ერთის ვესტმინსტერის საზოგადოების სასარგებლოდ მოგროვდა 100.000 მანათი, მეორემ, ვგრედ წოდებულმა შოტლანდიის საზოგადოებამ შეაგროვა აგრედვე 100.000 მანათზე მეტი და გაჰზავნა პროფესორი გედდესი კობრის კუნძულზე, რათა იქ მოეწყო ოსმალეთიდან გადმოხვეწილთა ახალშენები.
აგრედვე მუდამ აგროვებდნენ დიდ-ძალს ფულს ინგლისელები ბოლგარელთა, ვენგროთა და იტალიელთათვის თავისუფლებისათვის რამ იბრძოდნენ; ეხმარებოდნენ ინგლისელი მოუსავლობით დაზარალებულთაც ყველგან და სხვათა შორის დაეხმარნენ რუსეთსაც 1892 წელს შიმშილობის დროს. აი, ესლაც, გაზეთებმა დაიწყეს თუ არა წერა იტალიაში ხალხის გაჭირვების შესახებ, იმ წამსვე დაარსდა სამი კომიტეტი უწყსოების დროს დახოცილთა და დაჭრილთა დასახმარებლად. და ეკვი არ არის, რომ საქმაო ფულს შეაგროვებენ და დაეხმარებიან გაჭირვებულს ხალხს.

სამე ხარისხის სასწავლებელი დააარსოს, რომელშიაც ბავშვებს უსასყიდლოდ ასწავლიან.
* მის უმალღესობა მირ-სეიდ-მირ აბდულ-ახად-ხანი ბუხარის ემირი, როგორც მისი მდივანი იუწყება, ტფილისის მარიამობისთვის დამდგეს ჩამოვანო.
* ქალაქის გამგეობამ დაავალა საბჭოს მკურნალთ თვალ-ყური ადევნეთ ყოველ სავაჭრო-სამრეწველო სახლებს და ჯეროვანად შეამოწმეთ ხოლმე ვაჭრები, რომ ავის სენით არავინ იყოს ავად და არ გადასდოს სხვებსაცაო.
* ტფილისის პოლიციისტიერის მიერ მოწვეულმა წყალში მოცურა ვეებმა გუშინ, 17 ივლისს, გაათავეს თავ. ი. გ. მაჩაბლის გვამის ძებნა მდ. მტკვარში ვერიდგან ყარაიაზამდე. ამ რომდენისამე დღის ძებნის დროს მტკვარს ძირში ბევრი სხვადა-სხვა დაძირული ნივთიულობა იპოვნეს, სხვათა შორის ორის ადამიანის თავის ჩონჩხი, მაგრამ თავ. მაჩაბლის გვამი-კი არსად აღმოჩნდა. ეხლა კვებ ალარა აქვთ, რომ თავ. მაჩაბელს მტკვარში არ დაურჩია თავიო. ამას გარდა პოლიციას ამას წინად შეატყობინეს, რომ სოფ. წავკისის ახლოს ხევში აგერ ორი კვირაა ვილაც თეთრ-ტანისამოსიანი კაცი ჰხის და ამ ხევს არა ჰშორდებაო. ეგონათ თავ. მაჩაბელი იქნებოა. გაგზავნეს კაცები და აღმოაჩინეს, რომ ამ ხევში მართლაც ერთი ვილაცა უცნობი სულით ავადმყოფი სცხოვრობსო. ის სული — ალ-ფი ქალაქში ჩამოიყვანეს და მისი მცნობი არავინ აღმოჩნდა.
* ოთხშაბათს, 15 ივლისს, ტფი-

ყოველსავე ამაში დიდი ღვაწლი მიუძღვის ინგლისელს მშვიდსა და შრომის მოყვარე დედაკაცს და ყოველად მძღავრს ინგლისის ჟურნალ-გაზეთობას.
დიახ, აქაურს ყოველდღიურსა, თვიურს და სხვა ჟურნალ-გაზეთებს ვერც ერთის ქვეყნის ჟურნალ-გაზეთი ვერ შეედრება—მთელის ქვეყნის შესანიშნავ და უტყუარ ამბის აღწერით. ისეთს მდიდარს გაზეთებს რომ თავი დავანებოთ, როგორიც არიან: „Times“, „Standard“, „Daily News“, „Telegraphe“, „Chronicle“, სულ პატარა ჟურნალ-გაზეთებთან შედარებით გერმანიისა, საფრანგეთის და იტალიის გაზეთები სულ სასაცილო და უშინაარსო გამოჩნდება და ვინც-კი მიჩვეულია ინგლისის გაზეთის კითხვას, ის ხელში ვერ აიღებს ამ ქვეყნების გაზეთს და შინაურ საქმეთა შესახებაც-კი ვერაფერს ამოიკითხავს საყურადღებოს. განა რომ ძნელი დასაჯერებელია ესა და განვიადებული გეგვენებთ, მაგრამ სწორედ ასე კი არის. ვინ დაჰბეჭდა და გამოაქვეყნა უტყუარი და დაწვე-

ლისში ჩამოვიდა კავკასიის გზათა ოლქის უფროსის ახლად დანიშნული თანამემწე ინჟინერი ვ. ა. მაკაროვი, ხუთშაბათს დათვალთქვია გზათა ოლქის კანცელარია და გაიცნო ამ უწყების მოხელეობა. გზათა ოლქის უფროსი ბ-ნი ფლორინი-კი ამ დღეებში წამოსულა პეტერბურგიდან ტფილისისაკენ.
* ამას წინად ტფილისის პოლიციისტიერმა ალახანის ბაღში აღკრძალა ვაჭრობა, რადგანაც იქ პოლიციამ აღმოაჩინა ბანქოს თამაშობა და სხვა უწყსოებანი. გუშინ პოლიციისტიერმა ხელ-ახლად ნება დართო ამ ბაღში ვაჭრობისა, მხოლოდ იმ პირობით, რომ თუ პოლიციას კიდევ შეუშინნებია რამე, სამუდამოდ აღკრძალავთ ვაჭრობასაო.
* ქალაქის გამგეობას სულით ავადმყოფთა თავშესაფარის სადგომად დაუქრავებია ამაღლების ქუჩაზედ ბარონის ტიზენგაუზენის მიუღლის სახლი. გუშინ, 17 ივლისს, ამ სახლის ახლო მახლო მცხოვრებლებმა შესჩიოვეს ბ-ნს ტფილისის გუბერნატორს, რომ ქალაქის გაზეთ-სულით ავადმყოფთა თავშესაფარს ქალაქის ასეთ შუაგულ ადგილს ათავსებს და არა ორთაქალას ანუ ავლაბარში სადმეო. ამ თავშესაფარის სიახლოვისა გამო მოსვენება არ გვექნება და გთხოვთ, ნებას ნუ დართავთო.
* ამ დღეებში პოლიციამ ტფილისში დაპატიმრა მიხეილ ნიკოლოსოვი რომელსაც 1861 წ. ცეცხლი წაუკიდებია სარაჯოვის სახლისთვის და ამ დანაშაულის გამო ტფილისის ოლქის სასამართლოს ციმბირში გაგზავნა გარდაუწყვეტია. ნიკოლოსოვი ცეცხლის წაქიდვის რიღბული ამბავი იტალიის საქმეთა და ქუჩებში მომხდარ უწყსოებისა? გაზეთმა „Daily News“-მა. ვისის მატინანებით შეიძლება კაცმა შეისწავლოს სისხლის ღვრის ამბები, რომელიც მთელს კვირას იყა პარიჟში 1871 წელს, მისში? „Times“-ის მატინანებით. — სად შეხვდება კაცი ესპანელების მხეცურ მოქმედების აღწერას, რომელიც მოხდა კუბას კუნძულზე, ფლოპეს კუნძულებზე და მანტიხოს? გაზეთში „Daily Chronicle“ და სხვ. და სხვ.
ესეც იცოდეთ, რომ აქაურ დიდ გაზეთების კორესპონდენტები არაფერში ჰგვანან ამერიკისთამაშსა და თავ-გასულ რეპორტერებს, რომლებიც სწრაფად აგროვებენ ყოველგვარს ყურ-მოკრულს ხმებს, ან კიდევ პარიჟის მშინ-ერ რეპორტერებს. არა, აქაურ გაზეთების კორესპონდენტები მეტად დარბაისელი, თავ-დაქერილი ხალხია. მაგრამ ყველანი ძლიერ განათლებულნი და საქმის მცოდნენი არიან. რედაქციები დიდ ძალ ფულს აძლევენ თავიანთ კორესპონდენტებს, რომლებიც ადგილობრივ შესწავლიან

არც ის იქნება ურიგო, თუ ცალის თვლით გიხსენებთ ვადაზნედავან (სულ 300—400 მანათია შეკრებილია.

შავია—ღია

დაბატლოველი

(მოწერილი ამბები)

ს. ს. ხოვლას (გორის მახრას). ს. ხოვლას ახლად მდებარეობს კარგა მოხრადილი გორაკი, სადაც ახლად იდებენ საჭურჭლე თიხას. აქაურა დედაცხენი ზამთრით, რაღაც უფრო მორცხოთ არიან, ამ თიხასთან აკეთებენ სხვა-და-სხვა ჭურჭელს და ცოტად თუ ბევრად იმსუბუქებენ სხვა-და-სხვა გადასასხადს. 6 ავლის გორაკის ნათხარში შესულაფენ რაღაც დედაცი თიხის სათხრადად: მუდღე მტრე ხუცეშვილისა ღიზს, 24 წლის ახალგაზრდა ქალი, და მუდღე გლას მახრასკვილისა, მოხუცებული დედაცხენი. ამ უბედურთ კერ შექმნიან, რომ წყმადგან გამოქაბულს მიწა მორღვეული ქქინდა. დაიწყო თუ არა მუშაობა, იგრძალა ამოდან მორღვეული მიწამ და ქვეშ კი მოატანა თრეკინი. ღიზს ქმარი მტრე ხუცეშვილი ამ დროს იჭკა ზისას ქქინდა. ამის კვილს და ხმაურობასუდ, თუმცა კარგა მოხარებით არის ეს ადგილი სოფელსუდ, მაინც მთელი სოფელი მაწვდასულ ცოტა ხანში ამ უბედურთ დასასხლად, მაგრამ გვიანდა აუო, ვიდრე იმოდან მოხდებოდა მიწას გადასთხრადენ საწყობები კიდევ დასრულდებოდა. მთელი სოფელი სწყურდა და კვლავლად ამ ორის ოჯახის უბედურებას. მტრე შესაბრალი სანახაი აუო მტრე ხუცეშვილის წყრადშვილ ოჯახის წევრად კვილი. მართლაც რომ სტრეკი და საგაგასო არის ამისთანა ქალის დაკარგვა, რაგორც ღიზს ხუცეშვილისა აუო. ეს აუო ერთადერთი „ტკბალი და მწიფე ნაყოფი“ აქაური სასწავლებლისა, რომელსაც თავისის ტყუის სიმკარცელე-დაკარგვით და წიგნის ზედ მიწვნით ცოდნით არა მცირედი სასრებლად მოქქინდა რაგორც თავისის ოჯახისა, ისე მთელი სოფლისათვის.

შავრო ჯავახიშვილი

რუსეთი

რუსეთის მეფუტკრეთა საზოგადოებამ დადგინა მომავალ ავგისტოდან უფასოდ უგზავნოს ხოლმე საზოგადოების ყოველგვარი გამოცემა მეფუტკრეთის შესახებ საეპარქია სამოსწავლო საბჭოებს და სამრევლო-საეკლესიო სასწავლებლებს ფუტკრის კარგად მოვლა-მოშენების ცოდნის გასავრცელებლად სოფლებში.

კერძო საეკონომიო საზოგადოების სასტატისტიკო კომისიის განზრახვა აქვს გადათვალთვროს ყველა ქალაქის თვით-მმართველობათა მოქმედების ანგარიშები და ამ აზრით წერილები დაუგზავნა ყველა ქალაქის გამგეობას, რომ გამოავიზნავნეთ უკანასკნელ წლების ანგარიშები, მოხსენებანი და სხვა საბუთის ქაღალდებით.

— განზრახვა აქვთ მომავალ 1899 წელს მთელის რუსეთის დაბალ და საშუალო სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებლების დირექტორებისა, მასწავლებლებისა და მზრუნველების კრება გამართონ მოსკოვის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის სადგომში. კრებამ ამ ინსტიტუტის დირექტორის ბ. ნისრჩინსკის თავმჯდომარეობით უნდა მოილაპარაკოს სამწიფო-მოქმედო სასწავლებლების სხვა-და-სხვა საგნების სწავლებლისა და მოსწავლეთა აღზრდის საქმის განკარგების შესახებ. კრებაში მონაწილეობას მიიღებენ აგრეთვე მოსკოვის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის პროფესორნიც.

— ამ ეპიოდ პეტერბურგში არსდებდა ახალი კერძო საკრედიტო საზოგადოება 7 1/2 მილ. მან. ძირის თანხით, რომელმაც სესხი უნდა აძლიო ქალაქებს იმ სარგებლით, რომელსაც ეხლა იხდიან ქალაქები ობლიგაციების შემწეობით მოპოვებულს სესხში.

უცხოეთი

ესპანიისა და შვედეთის შტატების ომში. ამერიკელებსა და მემოხობეებს შორის ჩამოვარდნილ უთანხმოების შესახებ გაზეთი „Berliner Tageblatt“-ის კორესპონდენტი სწერს: „დამოკიდებულება მათ შორის იმ ზომამდე გამწვავდა, რომ ამერიკელები და მემოხობენი ერთმანეთს უფრო მტრულად ვიდრე მეგობრულად თვლიან უყურებენ. ჯერ მემოხობენი წინადაც არ იყვნენ კეყოფილი შვედეთისა, ხოლო სანტიაგოს აღების შემდეგ, როდესაც შვედეთმა პირდაპირ გამოაცხადა: არც ერთს მემოხობეს ქალაქში არ შეუშვებო, მათ უკმაყოფილებას საზღვარი არა ჰქონდა. კუბელებს სრული იმედი ჰქონდათ, რომ როდესაც ამერიკელები სანტიაგოს აიღებენ, ჩვენ გადმოგვცემენო. მათ ერთ-ერთი წინამძღოლი, სახელდობრ კასტილიო, სანტიაგოს მომავალ გუბერნატორად აცხადებდა. მაგრამ შვედეთმა კასტილიო გუბერნატორად არა დასაჯდა, არამედ დააჯილდოვა იმედი გაუცრუბ. როდესაც კასტილიო მივიდა შვედეთთან და ჰკითხა: „სანტიაგოს ჩვენის მტრების ხელში რადა სტოვებთო?“ ამ უკანასკნელმა მიუგო: „ესპანელი ჩვენი მტრები არ არიან, ჩვენ ვებრძობებით ესპანიის ჯარის-კაცებს და არა იმის ხალხს. პირიქით ამ უკანასკნელთ ყოველივე დახმარება და შემწეობა უნდა აღმოუჩინოთ. არც ერთს კუბელს, აგრეთვე არც ერთს ამერიკის ჯარის-კაცს ქალაქში შესვლის ნებას არ მივცემ. ჯერ აღრეა იმის გადაწყვეტა, რა ნაირი წეს-წყობილება და მმართველობა უნდა იქმნას დამყარებული კუბაში. ეს საქმე ომის გათავების შემდეგ უნდა გადაწყდეს და გადაწყდეს კუბის ყველა მცხოვრებლების თანხმობით. მაშინ სრული ბატონები იქმნებით კუნძულისა და როგორც გენებოთ, ისე მოიქცეთ, დღეს-კი ჯერ-ჯერობით ყველაფერი ჩემზედა დამოკიდებული და მე ნებას არავის მივცემ, რომ ჩემ განკარგულებას ვინმე წინ გადაუდგეო“. ასეთმა გადაწყვეტილმა პასუხმა ძალიან დაალონა როგორც კასტილიო, აგრეთვე გენერალი გარსია და მემოხობენი.

ამ ორის ხალხის წინანდელი მეგობრობა დღეს თითქმის მტრობად გადაიქცა. გარსიასა და შვედეთის ჯარის-კაცთა შორის ყოველგვარი ახანავება მოისპო. კუბელები აღარაფერში აღარ ეხმარებიან ამერიკელებს არავითარ სამუშაოს აღარ აკეთებენ, თუმცა დღემდის ამ უკანასკნელების ხარჯით სცხოვრობენ. ამერიკელები ხმა-მალა ჰკიცხავენ მემოხობეთ. ეხლა ხშირად გაიგონებთ შვედეთის ჯარის კაცებისაგან: „კუბელი მშიშარაა, ზარმაცია და მტრული. მას საქმე და გასჯა ეხარება, ყველაფერი მუქთად უნდა“-ო. ამობენ, რომ შეიძლება შეტაკებაც კი მოხდეს მემოხობეთა და ამერიკელებს შორისაო“.

— გაზ. „Evening journal“-ს წმ. თომას კუნძულიდან დეპეშით ატყობინებენ: „წარსულ კვირას პორტორიკოში მიაგუენციესპანელთა და ადგილობრივ მცხოვრებთა შორის ნამდვილი ბრძოლა გაიმართა. მიზეზი ამ შეტაკებისა ის იყო, რომ ადგილობრივმა მცხოვრებლებმა განაცხადეს, გენერალ მილის ჯარს შეუერთდებით და ესპანელების წინააღმდეგ ვიბრძობებით. ეს ამბავი ესპანელებს არ ესიამოვნათ და ჩხუბი დაუწყეს. შეტაკების დროს მრავალი კაცი დაიჭრა. მოკლულ იქნა ცხრა კაცი“.

— როგორც გუშინდელი დეპეში იუწყება, ესპანიის მთავრობამ ჟივე მიჭმართა პრეზიდენტს მაკკინლის და სთხოვა ზავის შესახებ მოლაპარაკება დაეწყათო. ექვი არ არის, მშვიდობის მოყვარე პრეზიდენტი სიხარულით მიეგება ამ ამბავს და ეცდება ბოლო მოეღოს სისხლის ღვრას და აუარებელ ხალხს გალატაკება-გალარბებესაო. გაზეთების სიტყვით, ესპანია აქამდისაც მოსთხოვდა ამერიკის ზავს, რომ კუბის გენერალ-გუბერნატორი ბლანკო წინააღმდეგი არა ყოფილიყო და დაბეჯითებით არ ეთხოვნა მთავრობისათვის, ჯერ კიდევ განვარდით ომიო. ბლანკო დღესაც არ იშლის თავისას და გაიძახის, ჯერ დამარცხებული არა ვართ, ამიტომ ზავის დადება აღრეაო. საგასტამ განაცხადა, მე წინააღმდეგი არა ვარ, ასეთსა, რომ ზავის შესახებ მოლაპარაკებას შეუდგეთ, მაგრამ ბლანკოს მიერ გამოგზავნილი დეპეშები მაფიქრინებენო. ბლანკო გვწერს, რომ ჯარი გულთ არის მოწადინებული ომსაო. თუ ზავის შესახებ მოლაპარაკება დაიწყეთ, შეიძლება კუბის ჯარმა აჯანყებაც კი მოახდინოსო. მეც დღემდის ამიტომ ვერაფერი გადაწყვიტეო.

ბერმანი. როგორც „Frank-Zeit“-ი იუწყება, ამის წინა, გერანიის იმპერატორსა და გერმანიის იმპერიის ერთ მოკავშირე სამთავროს პრინცი შორის შეტაკება მომხდარა. აი, ზემოხსენებულის გაზეთის სიტყვით, საქმე როგორა ყოფილა. ერთის სამთავროს პრინცი საჩივარი გაუგზავნია იმპერატორთან და უცნობებია, რომ ჩემს სამთავროში მყოფი ჯარი პატივს არა მცემს და ისე არ მექცევა, როგორც ჩემს ხარისხს შეეფერებაო. ჯარის-კაცები და აფიცრებები მართლაც არავითარს ყურადღებას არ აქცევდნენ თურმე პრინცს. როდესაც ამ უკანასკნელს ქალაქის მეციხოვნეთა უფროსი გენერალი

დაუბარებია და უკითხნია, რად მექცევით ვერო, გენერალს უთქვაჲს: „მე არავითარ ბრძანებას არ მივიღებ მთავრისაგანა. ჩემი უფროსები ბერლინში არიან და მხოლოდ იმათ შეუძლიან მიბრძანონო“. ამ სიტყვებს საშინლად გაუბრაზებია მთავარი და ამიტომ ზემოხსენებული საჩივარი გაუგზავნია იმპერატორისათვის. მაგრამ ამ უკანასკნელისაგან უფრო საწყენო პასუხი მიუღია. „მთავარს, მიუწერნია იმპერატორს, შეუძლიან მხოლოდ მოთხოვოს ის, რის უფლებაც აქვს, და სხვა არაფერი. გირჩევთ, შემდეგ ასეთის კელოთი წერილი აღარ მომწეროთ. ვილჰელმი, იმპერატორი და მეფე“. მთავარს ამ წერილის შინაარსი დეპეშით იმ დღესვე უცნობებია გერმანიის სხვა მთავრებისათვის, ამასთან შეუთვლია სამთავროს წარმომადგენლისათვის, საკავშირო საბჭოში საჩივარი აღძარი იმპერატორის ვილჰელმის წინააღმდეგაო. ამავე შეტაკების გამო დიდი წერილია დაბეჭდილი გაზეთ „Lippesche Lanb“-ში. წერილის ავტორი ურჩევს გერმანიის ყველა მთავრებს შეერთდით და საერთო ძალით რაიმე ღონე ღიონეთ იმპერატორის ვილჰელმის და პრუსიის წინააღმდეგ, რომელიც ამ ბოლოს დროს გერმანიაში გაბატონებას და სხვა მთავრობის დამონაგებას სცდილობენო.

საზრანგეთი. გაზეთ „Aurore“-ში დაბეჭდილია ნორვეგიის გამოჩენილის მწერლის ბიერნსტერნე ბიერნსონის მეტად საყურადღებო წერილი ემილ ზოლას მიმართ. „მვირფასო მასწავლებლო!—სწერს ბიერნსონი. მე ამ ეპიოდ მიუწინში ვარ. ერთის წარჩინებულის გერმანელის სიტყვით, იმპერიის კანცლერმა პირდაპირ განაცხადა, რომ დრეიფუსი, რამდენათაც საქმე გერმანიის შეეხება, სრულიად უდანაშაულოაო. მაგრამ დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, უთქვამს დასასრულ კანცლერს თავად გოგენლოეს, რომ საფრანგეთის მთავრობა ნებას არ მისცემს დრეიფუსის საქმე ხელ-შეორედ იქმნას განხილულიო: დრეიფუსი უნდა მოკვდეს, რომ სხვისი ცოდვები გამოისყიდოსო. ამ სიტყვებიდან აშკარადა სჩანს, რომ დრეიფუსს გერმანიის მთავრობასთან არავითარი საქმე არ დაუქვებია და საიღუმლო ქაღალდები იმისათვის არ გადაუცია. საფრანგეთის საგენერალო შტაბის გაზეთში წავიკითხე, რომ აღფრედ დრეიფუსმა ქაღალდები გერმანიას-კი არა, იტალიის გადასცაო. მაგრამ ეს ამბავიც უფრო გამოდგა: იტალიის სამხედრო მინისტრმა განაცხადა, რომ დრეიფუსს ჩვენ მთავრობის არც ერთს ავგენტთან არასოდეს არავითარი საქმე არ დაუქვებიაო. იტალიაში ამობენ, რომ თვით იტალიის მეფე დიდად თანაუგრძობს „ემ-მაკის კუნძულის“ პატიმარს და დარწმუნებულია, რომ ის უდანაშაულოთ არის დასჯილიო. მე კიდევ შემიძლიან გაუწყობა შემდეგი დრეიფუსის საქმის პირველ გარჩევის დროს, ფლორენტინის ერთს პროფესორს გაუგონია იტალიის საგენერალო შტაბის ერთს წევრისაგან ეს სიტყვები: „სამშობლო დრეიფუსმა-კი არა, საფრანგეთის ჯარის სხვა უფრო წარჩინებულმა და დიდის ხნის ნამსახურმა აფიცრებმა გასცა. დრეიფუსს

არავითარი დანაშაული არა მიუძღვის“. მე შემიძლიან დავასწავლო ისეთი კაცები, რომელიც ყველა ზემოდ ნათქვამს დაამოწმებენ. თქვენი დიდად პატივის მცემელი ბიერნსტერნე-ბიერნსონი“.

გ ე რ მ ლ ზ ი

ქ პროფესორი ფრადრის მიულერი

12 მაისს კენაში გაჩაღებულა სხელ-განთქმული ლინგვისტიკოსი და ეტნოგრაფი, კენის უნივერსიტეტის შედარებითი ენათ მეცნიერებისა და სანსკრიტულის პროფესორი ფრადრის მიულერი. იგი წვერი აუო კენის აკადემიისა და წვერი-გარესმანდენტი კორპუსის სხვა აკადემიებისა. განსვენებული 64 წლისა გაჩაღებულა და თავისის სიღრმისაგან განმავლობაში თავისის მეცნიერულს გამოკვლევანთ დიდა სხელი განთქვა. მას შემდეგ, რაც გამოკვლევდა მისი თხზულება „სოფელია ეტნოგრაფია“ („Allgemeine Ethnographie“ 1873 წ.), იგი აღარაბუღე იქმნა კარგ წადებულ საღიგისტიკო ეტნოგრაფიას მამათ-მთავრად, რომელიც მჭადრო გკვირს ადგენს ლინგვისტიკასა და ბუნების-მეცნიერებას შორის, ამ თხზულებაში იგი კაცობრიობას, ჰეგელისაგან, 12 მოდგმით ახსნილებს ამის კვლავსუდ, თუ რომელს რა ფერ-თავისების თმა აქვს. ეს 12 მოდგმა კენის მხრე ტომებად იყოფება და ასეთ ტომად 78-ს აღიგნავს.

განსაკუთრებული ღვაწლი განსვენებულისა ის არის, რომ მან შეამუშავა წარჩინებული თვით-ენათ მეცნიერების მოდგმისა და დამტკიცა ამ მოდგმის ნათესაობა ნუბიელთთან და დრეიფუსთან. ჰეგელის შუაგულ მოდგმაში აღიგნავს იგი ბასკებს, გკვირსიის ერთ, სამიტო-სემიტებსა და ინდო-ევროპელებს. ნაკლებს მნიშვნელობისა აჩვენებს მისი მეორე თხზულება — „ენათ-მეცნიერების საფუძველი“ („Grundriss der Sprachwissenschaft, 1876—1885 წ.), რომელშიც აღნიშნულია აქვს დედამიწის ზურგზე მცხოვრებულ ხალხთა თითქმის ყველა ცნობილი ენა. სკათა შორის, ამ თხზულებაში მან გამოაჩინა საფუძვლიანი ცოდნა გკვირსიის ერთს ენებისა და განსაკუთრებით ქართლის ნათესაობის სხვა-და-სხვა შტოს კვლევაგებისა. მანვე დასწერა წინასიტყვაობა გენერალ ერკერტის თხზულებას, რომელსაც ეწოდებოდა გკვირსიის ფესვ-ძირის ენა“ (Die Sprachen des kaukasischen Stammes), რომელიც 1895 წ. დაიტვიფრა კენაში და ასე ნაკლებ არის ცნობილი გკვირსიაში. უკანასკნელი მისი შრომა ქართულის ენის შესახებ აუო წერილი „ქართულის ახანის წარსულის გამო“ („Über den Ursprung der gruzinischen Schrift), ერთის სიტყვით, პროფესორი ფრადრის მიულერი, პროფესორ შუხარდთან ერთად, კეუთონდა დასავლეთ კორპუსის სწავლულთა იმ მცირე დასს, რომელნიც ქართულს ენას სწავლობენ და სცდილობენ გამოარკვეონ მისი ადგილი სხვა ერთს ენათა შორის.

დამაკვირდი

პირველი აღსავალი კიბისა ქვეყნისაგან განსწავლავს აჩს.

წმ. ეფთიმე

